

Svar på fullmäktigemotion 2/2021: Ibruktagande av Södra Karelen modell för ingripande i lagstridiga gärningar i skolor

Kommunfullmäktige 08.05.2023 § 31
318/12.01.03/2021

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen ger kommunfullmäktige nedanstående redogörelse som svar på fullmäktigemotion nr 2/2021 och föreslår att fullmäktige anser att svaret är tillräckligt och motionen slutbehandlad.

Beslut

Kommunfullmäktige beslutade enhälligt enligt förslaget.

Beslutshistoria

Kommunstyrelsen 27.03.2023 § 103

Beredare

Förvaltningschef Tiina Koivisto och utbildningsdirektör Astrid Kauber
fornamn.efternamn@kirkkonummi.fi, tfn 09 29671 (växel)

Beslutsförslag

tf. kommundirektör Anna-Kaisa Kauppinen

Kommunstyrelsen beslutar ge kommunfullmäktige nedanstående redogörelse som svar på fullmäktigemotion nr 2/2021 och föreslår att fullmäktige anser att svaret är tillräckligt och motionen slutbehandlad.

Behandling

Bildningsdirektör Eeva-Kaisa Ikonen avlägsnade sig från sammanträdet efter denna paragraf kl. 18.23.

Beslut

Kommunstyrelsen beslutade enhälligt enligt förslaget.

För kännedom

kommunfullmäktige

Redogörelse

I Kyrkslätt är ett Ankarteam verksamt och beslutet om att inleda verksamheten i fråga fattades i vård- och omsorgsnämnden 22.4.2021. Ankarteamet består av en socialarbetare, en socialhandledare, en psykiatrisk sjukskötare, en specialungdomsarbetare och polisen. Andra experter bjuds in enligt behov. Medlemmarna i Kyrkslätt's Ankarteam utför ankararbete vid sidan av sitt eget arbete på deltid.

Målsättningen med Ankarverksamheten är tidigt mångprofessionellt ingripande i den ungas situation. Avsikten är att främja de ungas välfärd och förebygga brott. Man strävar efter att ingripa i unga förövares verksamhet redan innan det bildats en brottsspiral. I ankarverksamheten bemöter man den unga individuellt och övergripande. Det viktigaste är att beakta och stöda den ungas egna styrkor. Tidigt ingripande förhindrar och förebygger att problem hopar sig och blir svårare. I Ankarverksamheten strävar man efter att hitta ändamålsenligt stöd och hjälp åt den unga.

I Kyrkslätt har man fastställt att förebyggande av skolmobbing och utredande av mobbningsfall inte ingår i Ankarverksamheten. Skolmobbningsfallen borde behandlas på grupp- och gemenskapsnivå och

då är skolans roll primär. (Vård- och omsorgsnämnden 22.4.2021 § 59 323/05.17.00/2021)

Inom arbetet för förebyggande av mobbning samt för att förstärka tidigt ingripande har man i alla finskspråkiga skolor i Kyrkslätt infört klassspecifika välfärdsplaner vilka utarbetas i samarbete med vårdnadshavarna och eleverna. Till följd av planerna har omfattande anteckningar på skolnivå ersatts av konkreta åtgärder på klassnivå och för åtgärderna har också fastställts ansvarspersoner och tidtabeller. Med hjälp av klassspecifika välfärdsplaner har man på bästa möjliga sätt kunnat besvara olika utmaningar som gäller välbefinnandet i klassen, så som bland annat mobbning, utmaningar med arbetsro eller avsaknad av sammanhållning. Som förebyggande arbete ordnas dessutom i flera skolor regelbundna lektioner i känslo- och interaktionsfärdigheter.

Sedan början av det pågående läsåret har man i Kyrkslätt skolor tagit i bruk en uppdaterad plan för fostrande samtal och disciplinära åtgärder samt preciserande anvisningar som anknyter till den. Ingripande i mobbning eller annat osakligt beteende följs upp i elevenkäterna som genomförs årligen.

Kommunfullmäktige i Kyrkslätt godkände 6.3.2023 svaret på fullmäktigemotionen 15/2022: Fullmäktigemotion om ibruktagandet av Someturva i Kyrkslätt grundskolor. Tjänsten kan ses som en helhet som kommuninvånarna i större utsträckning har nytta av, för den är inte bunden till skolgång, utan kan användas även i mobbnings- och trakasserisituationer utanför skolan. Utbildningstjänsterna har i sitt svar framfört möjligheten att ta i bruk tjänsten från och med augusti 2023. Kostnaden skulle ändå vara så anmärkningsvärd för utbildningstjänsternas del att utbildningstjänster kommer att ha behov av tilläggsfinansiering för ibruktagandet av tjänsten (kostnaden för det första året uppgår till ca 26 460 € € inklusive avgiften för ibruktagandet).

Därtill har Kyrkslätt kommun ansökt om Undervisnings- och kulturministeriets specialunderstöd för åtgärder för att förebygga gängbildning och brottslighet bland unga. Syftet är att med hjälp av projektet anställa en tvåspråkig specialungdomsarbetare till Kyrkslätt skolor för tidsperioden 1.8.2023-21-7-2024. Projektarbetaren skulle arbeta i tätt samarbete med proffsen inom Ankarverksamheten och arbetsuppgifterna skulle bland annat bestå av att ordna olika informationsmöten om laglighetsfostran i alla skolor i Kyrkslätt samt att föra individuella samtal och smågruppssamtal med unga i utmanande situation. Målsättningen är att skapa material och verksamhetssätt för genomförandet av laglighetsfostran, förstärka Ankarteamets verksamhet och samarbete med skolorna samt att erbjuda de unga positiva framtidsutsikter och förstärka deras uppfattning om hur man genom egna val kan skapa en väg till en bra framtid.

Kommunstyrelsen 23.01.2023 § 22

Beredare Förvaltningschef Tiina Koivisto och utbildningsdirektör Astrid Kauber
fornamn.efternamn@kirkkonummi.fi, tfn 09 29681 (växel)

Beslutsförslag vik. kommundirektör Anna-Kaisa Kauppinen

Kommunstyrelsen beslutar

1

ge kommunfullmäktige nedanstående redogörelse som svar på fullmäktigemotion nr 2/2021 och föreslå att fullmäktige anser att svaret är tillräckligt och motionen slutbehandlad.

2

justera protokollet för denna paragrafs del vid sammanträdet.

Behandling

Ordföranden förklarade diskussionen avslutad och föreslog remitterandet av ärendet enligt följande:

Remittering (Haapaniemi Timo)

Jag förslår att ärendet remitteras för tilläggsberedning. Av utredningen ska noggrannare framgå, hur skolornas arbete samt samarbetet inom Ankarverksamheten och med övriga organisationer har utvecklats i Kyrkslätt. Enligt beredningen verkar Södra Karelen modell inte av någon anledning vara möjlig för oss, men modellens bästa delar ska kunna tas i bruk också hos oss så, att man ingriper i all sorts mobbning, trakasserier och lagstridiga gärningar och att det finns tydliga och enkla anvisningar samt verksamhetsmodeller.

Remitteringsförslaget understöddes av Markus Myllyniemi, Kim Åström och Piia Aallonharja.

Ordförandens remitteringsförslaget godkändes enhälligt.

Beslut

Kommunstyrelsen beslutade enhälligt remittera ärendet för ny beredning enligt följande: Av utredningen ska noggrannare framgå, hur skolornas arbete samt samarbetet inom Ankarverksamheten och med övriga organisationer har utvecklats i Kyrkslätt. Enligt beredningen verkar Södra Karelen modell inte av någon anledning vara möjlig för oss, men modellens bästa delar ska kunna tas i bruk också hos oss så, att man ingriper i all sorts mobbning, trakasserier och lagstridiga gärningar och att det finns tydliga och enkla anvisningar samt verksamhetsmodeller.

För kännedom

Till serviceområdet för bildning för ny beredning

Redogörelse

Utbildningstjänsternas synpunkt om fullmäktigemotionen

I fullmäktigemotionen behandlas mobbning och att ingripa i mobbning. Å andra sidan föreslår ledamöterna att det för Kyrkslätt i samarbete med polisen och andra myndigheter utarbetas anvisningar enligt Södra Karelen modell för ingripande i lagstridiga gärningar samt tydligare och enklare anvisningar och gemensamma verksamhetsmodeller.

Den grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen styrs av lagstiftning. I 35 § i lagen om grundläggande utbildning stadgas om elevernas skyldigheter. Enligt lagen "ska en elev låta bli att mobba eller diskriminera samt handla så att eleven inte äventyrar andra elevers, skolgemenskapens eller studiemiljöns säkerhet eller hälsa." Disciplin och användningen av disciplinära åtgärder inom grundläggande utbildning stadgas i § 36 och i § 36a-36i i lagen om grundläggande utbildning. I Kyrkslätt är de centrala riktlinjerna i planen för användning av fostrande samtal och disciplinära åtgärder gemensamma för alla kommunens skolor.

I planeringen av anvisningarna borde man noggrant överväga, hur man i anvisningar tar hänsyn till barnets ålder, utvecklingsgrad, socioemotionella problem, undersökningar om barnets hälsa samt elevens behov av stöd. I

sig är en tydlig mall för att ingripa i lagstridiga gärningar värd att understödjas, bara anvisningarnas lagenlighet har undersökts och säkerställts hos sakkunniga inom lagstiftning. I mallen ska tydliga ansvarsområden vara avgränsade och verksamheten ska skapa en tydlig process och organisationsstruktur. Innan ibruktagandet av anvisningen ska alltså den lagstadgade ramen för verksamhetsmodellerna och anvisningarna säkerställas.

Enligt utbildningstjänsternas erfarenheter var den tidigare modellen där varje skola anvisats en skolpolis fungerande. Det är viktigt att man har en bestämd person eller kontaktuppgift (e-post, telefonnummer) både inom polisen och inom barnskyddet som man kan kontakta. Det är också väsentligt att när anmälan om en lagstridig gärning har gjorts, behöver man inte fråga efter den separat, utan att man kan lita på att organisationen fungerar.

I verksamhetsmodellen enligt Södra Karelens modell fattas gränsdragningen till situationer i vardagen då man framskrider enligt skolans egna förfaranden för disciplinära åtgärder och då utomstående myndigheter ska informeras. Olika situationer i skolan eleverna emellan är inte så entydiga. Ur lagstiftningen synvinkel påverkas problematiken med ingripandet också av om situationen och/eller gärningen skett under skoldagen, under skolresan eller under fritiden. Arbetstagarna skulle säkert i vardagen utöver verksamhetsmodellerna också ha behov av "tillämpningsdirektiv" samt möjlighet till fallspecifik anonym konsultation.

Det bör också diskuteras om bestraffning är det rätta sättet att närma sig unga tonåringar. Är en brottsanmälan i alla situationer det bästa sättet att reagera på ungas gärningar? Samarbetet med polisen kunde säkert i första hand sammankopplas till Ankarverksamheten. Ankarverksamheten inriktas i ett tidigt skede på att främja ungdomars välbefinnande och förebygga brott. Verksamheten genomförs i ett mångprofessionellt team, som består av experter från polisen, familjesocialarbetet, mental- och missbrukarvårdstjänsterna samt ungdoms- och fritidstjänsterna. Teamet träffar den unga och den ungas familj i ett så tidigt skede som möjligt, för att den unga ska kunna stödjas och vid behov hänvisas till rätt hjälp eller stöd.

Också i lagstiftningen som gäller utbildning ligger tyngdpunkten på förebyggande och fostrande verksamhet. För tillfället märker man i vardagen att det är väsentligt att lära barn och unga socioemotionella färdigheter; eleverna behöver ännu mer handledning och övning i känslö- och interaktionsfärdigheter i vardagen.

I skolorna arbetar man dagligen för att alla elevers rätt till en trygg studiemiljö skulle förverkligas. Sedan början av det pågående läsåret har man inom Kyrksläotts utbildningstjänster tagit i bruk en uppdaterad plan för fostrande samtal och disciplinära åtgärder samt preciserande anvisningar som anknyter till den. Ingripande i mobbning och annat osakligt beteende följs upp och planen som är gemensam för alla skolor uppdateras alltid vid behov. I samband med introduktionen av nya arbetstagare går man igenom rättigheter och skyldigheter gällande ingripande i mobbning och annat osakligt beteende samt hur man ska stöda eleverna med hjälp av stöd för lärande och elevvård.

För mobbningens del använder skolorna olika antimobbningsprogram. I den skolspecifika studerandevårdsplanen ska ingå en plan för att skydda elever mot våld, mobbning och trakasserier (antimobbningsplan).

Utbildningsstyrelsen har i de särskilda bestämmelserna i grunderna för läroplanen gett anvisningar för utarbetande av studerandevårdsplanen. I antimobbingsplanen tar man hänsyn till interaktionsförhållandena i skolan både eleverna emellan och mellan eleverna och de vuxna. Enligt grunderna ska planen beskriva

- hur man förebygger och ingriper vid mobbning, våld och trakasserier
- hur ovannämnda frågor beaktas på skol-, grupp- och individnivå
- hur individuellt stöd, behövlig vård, övriga åtgärder och uppföljning ordnas, både för förövaren och för den som utsatts
- samarbete med vårdnadshavarna
- samarbetet med de myndigheter som behövs
- hur personalen, eleverna, vårdnadshavarna och samarbetspartnerna ska göras förtroga med och informeras om planen
- hur planen uppdateras, följs upp och utvärderas.

Var och en skola i Kyrkslätt har en sådan plan.

I bilaga 4 ingår Utbildningsstyrelsens anvisning Antimobbingsarbete i skolor och läroanstalter, som fungerar som anvisning för antimobbingsarbetet i skolorna.

I skolorna tillämpas också olika antimobbingsprogram, så som

- Kiva koulu
- Se det goda
- Resto
- MAPA
- Resetti
- En rättighetsbaserad skola, personal har fått utbildning i det.

Hem och skola-föreningarna i Kyrkslätt har i samarbete utarbetat en kyrkslättmodell av Islands modell. Det är anmärkningsvärt att detta gjorts som ett samarbete mellan vårdnadshavarna i Kyrkslätt. Kärlek, gränser och rutiner-rekommendationerna för gränser och rutiner i familjer finns på finska på webbplatsen www.kotijakoulu.fi/RRR.

Västra Nylands polisinsättnings åsikt om ibruktage av Södra Karelens modell för ingripande i lagstridiga gärningar i skolor (biträdande polischef Kimmo Markkula, Västra Nylands polisinsättning).

Polisinsättningen har ingen möjlighet till skolpolisverksamhet på det framförda sättet, trots att det också enligt polisinsättningen skulle vara ett bra sätt att positivt inverka på säkerheten i skolorna. Det handlar inte om polisens kompetensbrist, oförståelse eller ovilja, utan om resurserna som tilldelas polisen och som statsmakten beslutar om i sista hand och om den prioritering som det leder till. Polisinsättningen fortsätter ändå med de verksamhetssätt som upplevts fungerande och samarbetar tätare med skolorna och kommunerna.

I det här sammanhanget ska man också beakta vad kommunen i förebyggande syfte kan göra för säkerheten i skolorna. Det kan handla om säkerheten i den byggda miljön och verksamhetslokalerna, exempelvis genom att ta säkerheten i beaktande redan i planeringsskedet av nya läroanstalter eller i renoverandet av befintliga. Å andra sidan lär den största frågan ur den samhällsliga synvinkeln vara hur utslagning kunde förebyggas i ett större perspektiv och hur man kunde producera effektiva

och tillräckliga specialtjänster för de barn, unga och familjer som har behov av sådana.

Kommunfullmäktige 08.03.2021 § 11

Kommunfullmäktigeledamot Timo Haapaniemi lämnade följande motion vid kommunfullmäktiges sammanträde:

Kyrkslätt borde vara världens bästa ställe för ett barn att växa upp. För alla är det tyvärr inte det. Mobbning är ett ihärdigt problem som fortfarande håller till i vårt samhälle och våra skolor.

Såsom många andra fenomen ändrar mobbning också hela tiden sin form och hittar nya tillfällen. Vi måste bestämt kämpa mot mobbning eftersom det i värsta fall kan lämna djup trauma som räcker livet ut. Man måste komma ihåg att mobbning också lämnar sina spår i den som mobbar.

Mobbning utvecklas och därför måste man förnya sätten för hur mobbning förebyggs och hur mobbningssituationer sköts. Man har i många år sökt modeller för att förhindra mobbning. En del av dessa fungerar bättre, en del sämre. Det finns ingen patentiösning, men då en fungerande modell hittas lönar det sig att flerdubbla den.

I Södra Karelen har man uppnått goda resultat med den nya modellen för ingripande i lagstridiga gärningar. Sammanfattat innebär modellen att brottsanmälan görs om ett barn under 15 år gör en lagstridig gärning i skolan. Gärningsmannen hänvisas till en diskussionsgrupp med förutom gärningsmannen och offret även bådas vårdnadshavare, polisen och en rättslig företrädare för de unga.

I Södra Karelen har man gjort upp gemensamma anvisningar för hela landskapet, enligt vilka man ingriper i lagstridiga gärningar. I anvisningarna har man gjort upp specifika anvisningar för olika mobbningssituationer. Det centrala i anvisningarna är att de ger gemensamma, tydliga och tillräckligt effektiva tillvägagångssätt för att ingripa i mobbning.

Vi undertecknade fullmäktigeledamöter föreslår att man i samarbete med polisen och andra myndigheter gör upp motsvarande anvisningar för Kyrkslätt, så att det finns tydligare och enklare anvisningar och gemensamma verksamhetsmodeller för att ingripa i lagstridiga gärningar.

Utöver Timo Haapaniemi undertecknades motionen av även följande ledamöter:

Hanna Haikonen, Susan Honka, Matti Kaurila, Kati Kettunen, Erkki Majanen, Pekka Rehn, Jarmo Uimonen, Raija Vahasalo, Kim Åström, Riikka Purra, Anneli Granström, Piia Aallonharja, Pekka Oksanen, Carl-Johan Kajanti, Ari Harinen, Rita Holopainen, Tero Suominen, Anna Kylmänen, Ulla Seppälä, Ulf Kjerin, Tony Björk, Irja Bergholm, Eja Björkqvist, Linda Basilier, Markus Myllyniemi och ersättare Nina Bogatenko.

Beslut

Kommunfullmäktige sänder motionen till kommunstyrelsen för beredning.